



Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 31. marca 2022*

„Neizpolnitev obveznosti države – Obdavčitev energentov, ki jih uporabljajo energetska intenzivna podjetja – Direktiva 2003/96/ES – Člen 17(1)(b) in (4) – Podjetja, ki spadajo v sistem Evropske unije za trgovanje z emisijami – Oprostitev plačila trošarine“

V zadevi C-139/20,

zaradi tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti na podlagi člena 258 PDEU, vložene 16. marca 2020,

Evropska komisija, ki jo sprva zastopata M. Siekierzyńska in A. Armenia, nato A. Armenia, agentki,

tožeča stranka,

proti

Republiki Poljski, ki jo zastopa B. Majczyna, agent,

tožena stranka,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi L. Bay Larsen, podpredsednik Sodišča v funkciji predsednika prvega senata, J.-C. Bonichot (poročevalec) in M. Safjan, sodnika,

generalni pravobranilec: G. Hogan,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 30. septembra 2021

izreka naslednjo

* Jezik postopka: poljščina.

Sodbo

- 1 Evropska komisija s tožbo Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Republika Poljska s tem, da je izvajala zakon, ki predpisuje popolno oprostitev plačila trošarine za energente, ki jih uporabljajo energetska intenzivna podjetja, ki spadajo v sistem Evropske unije za trgovanje z emisijami, ni izpolnila obveznosti iz člena 17(1)(b) in (4) Direktive Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 405).

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/96

- 2 V uvodnih izjavah 28 in 29 Direktive 2003/96 je navedeno:

„(28) Nekatero oprostitev ali znižanja ravni obdavčitve se lahko izkažejo za nujne; predvsem zaradi odsotnosti močnejšega usklajevanja na ravni Skupnosti, zaradi nevarnosti izgube mednarodne konkurenčnosti ali zaradi socialnih ali okoljskih razlogov.

(29) Podjetja, ki sklepajo sporazume, da bi pomembno spodbujala varstvo okolja in učinkovitost rabe energije, zaslužijo pozornost; med temi podjetji si energijsko intenzivna podjetja zaslužijo posebno obravnavo.“

- 3 Člen 4 te direktive določa:

„1. Rav[ni] obdavčitve, ki jih države članice določijo za energente in električno energijo, našete v členu 2, ne smejo biti nižje od najnižjih ravni obdavčitve, določenih s to direktivo.

2. V tej direktivi, izraz ‚raven obdavčitve‘ pomeni skupne dajatve, ki se pobirajo iz naslova vseh posrednih davkov (razen [davka na dodano vrednost (DDV)]) in ki se ob sprostitev v porabo neposredno ali posredno izračunavajo za količino energentov in električne energije.“

- 4 Člen 17 navedene direktive določa:

„1. Pod pogojem da se najnižje ravni obdavčitve, določene s to direktivo, v povprečju upoštevajo v vsaki dejavnosti, države članice lahko uporabijo znižanja davkov na porabo energentov, ki se uporabljajo za ogrevanje ali za namene iz člena 8(2)(b) in (c), in na električno energijo v naslednjih primerih:

- (a) v korist energetska intenzivnih dejavnosti [podjetij]

‚Energetska intenzivna dejavnost [intenzivno podjetje]‘ pomeni gospodarski subjekt iz člena 11, kadar bodisi nabave energentov in električne energije znaša najmanj 3,0 % proizvodne vrednosti bodisi davki od energije na nacionalni ravni znašajo najmanj 0,5 % dodane vrednosti. Države članice lahko v okviru te opredelitve uporabijo bolj omejevalne koncepte, vključno s prodajno vrednostjo, procesnimi in sektorskimi opredelitvami.

„Nabave energentov in električne energije“ pomenijo dejanski strošek energije, ki je bila nabavljena ali proizvedena v okviru dejavnosti [podjetja]. Upošteva se [...]samo električna energija, toplota in energenti, ki se uporabljajo za ogrevanje ali za namene iz člena 8(2)(b) in (c). Všteti so vsi davki razen odbitnega DDV.

„Proizvodna vrednost“ pomeni prihodke vključno s subvencijami, povezanimi s ceno izdelkov, povečano ali zmanjšano za spremembe zalog končnih in nedokončanih izdelkov ter blaga in storitev, nabavljenih za nadaljnjo prodajo, zmanjšano za nabave blaga ali storitev za nadaljnjo prodajo.

„Dodana vrednost“ pomeni skupne prihodke, zavezane plačilu DDV, vključno z izvozno prodajo, zmanjšano za skupno nabavo, zavezano plačilu DDV vključno z uvozom.

Državam članicam, ki trenutno uporabljajo nacionalne sisteme obdavčitve energije, v katerih se energetska intenzivna dejavnosti [intenzivna podjetja] opredeljujejo v skladu z drugačnimi merili kot so stroški energije v primerjavi s proizvodno vrednostjo in nacionalni davek na energijo v primerjavi z dodano vrednostjo, se dovoli prehodno obdobje, ki traja največ do 1. januarja 2007, za prilagoditev opredelitvi iz točke (a) prvega pododstavka;

(b) pri sklepanju pogodb s podjetji ali združenji podjetij ali pri izvajanju shem trgovanja z dovoljenji ali ustreznih drugih ureditev, kolikor imajo za posledico doseganje okoljskih ciljev ali izboljšanje energetske učinkovitosti.

2. Ne glede na določbe člena 4(1), lahko države članice uporabijo raven obdavčitve, vključno s stopnjo nič, za energente in električno energijo, kakor so določeni v členu 2, kadar so njihovi uporabniki energetska intenzivni gospodarski subjekti, kakor so opredeljeni v odstavku 1 tega člena.

3. Ne glede na člen 4(1), države članice lahko uporabijo raven obdavčitve, ki je do 50 % nižja od najnižjih ravni iz te direktive za energente in električno energijo, kakor so določeni v členu 2, kadar so njihovi uporabniki gospodarski subjekti, kot so opredeljeni v členu 11, vendar niso energetska intenzivna [podjetja], kot je določeno v odstavku (1) tega člena.

4. Dejavnosti [Podjetja], ki uveljavljajo možnosti, navedene v odstavkih 2 in 3, sklepajo pogodbe, sheme trgovanja z dovoljenji ali ustrezne druge ureditve iz odstavka 1(b). Pogodbe, sheme trgovanja z dovoljenji ali ustrezne druge ureditve morajo voditi k doseganju okoljskih ciljev ali izboljšanju energetske učinkovitosti, ki v splošnem ustrezajo tistim, ki bi bili doseženi ob upoštevanju standardnih najnižjih stopenj v Skupnosti.“

5 Priloga I k Direktivi 2003/96 določa najnižje ravni obdavčitve za pogonska goriva, goriva za ogrevanje in električno energijo.

Direktiva 2003/87/ES

6 Člen 10b Direktive 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 15, zvezek 7, str. 631), kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/410 Evropskega parlamenta in Sveta

z dne 14. marca 2018 (UL 2018, L 76, str. 3) (v nadaljevanju: Direktiva 2003/87), naslovljen „Prehodni ukrepi za podporo nekaterim energetsko intenzivnim industrijskim panogam v primeru premestitve emisij CO₂“, določa:

„1. Za sektorje in dele sektorjev, katerih produkt, ki je rezultat množenja njihove intenzivnosti trgovanja s tretjimi državami, opredeljene kot količnik med skupno vrednostjo izvoza tretjim državam, ki se ji prišteje vrednost uvoza iz tretjih držav, in skupno velikostjo trga za Evropski gospodarski prostor (letni promet in skupni uvoz iz tretjih držav), z intenzivnostjo emisij, izmerjeno v kgCO₂, deljeno z njihovo bruto dodano vrednostjo (v eurih), preseže vrednost 0,2, se šteje, da zanje obstaja tveganje premestitve emisij CO₂. Takim sektorjem in delom sektorjev se za obdobje do leta 2030 brezplačno dodeli 100 % količine pravic, določene v skladu s členom 10a.

2. Sektorji in deli sektorjev, katerih produkt, ki je rezultat množenja njihove intenzivnosti trgovanja s tretjimi državami z intenzivnostjo emisij, preseže vrednost 0,15, se lahko vključijo v skupino iz odstavka 1 ob uporabi podatkov za obdobje 2014–2016 na podlagi ocene kakovosti in naslednjih meril:

- (a) obseg, do katerega lahko posamezne naprave v zadevnem sektorju ali delu sektorja zmanjšajo ravni emisij ali porabo električne energije;
- (b) sedanje in predvidene značilnosti trga, vključno, kadar je to ustrezno, z vsako skupno referenčno oceno;
- (c) stopnje dobička kot potencialni kazalnik dolgoročnih naložb ali odločitev za premestitev ob upoštevanju sprememb stroškov proizvodnje v zvezi z zmanjšanjem emisij.

3. Sektorji in deli sektorjev, ki ne presegajo praga iz odstavka 1, vendar intenzivnost njihovih emisij, izmerjena v kgCO₂ in deljena z njihovo bruto dodano vrednostjo (v eurih), presega 1,5, se prav tako ocenijo na 4-mestni ravni (koda NACE-4). Komisija javno objavi rezultate te ocene.

Sektorji in deli sektorjev iz prvega pododstavka lahko v treh mesecih po objavi iz navedenega pododstavka zaprosijo Komisijo bodisi za kvalitativno oceno izpostavljenosti premestitvi emisij CO₂ na 4-mestni ravni (koda NACE-4) bodisi za oceno na podlagi klasifikacije blaga, ki se uporablja za statistične podatke o industrijski proizvodnji v Uniji, na 8-mestni ravni (Prodcom). V ta namen sektorji ali deli sektorjev skupaj s prošnjo predložijo ustrezno utemeljene, celovite in neodvisno preverjene podatke, da Komisiji omogočijo pripravo ocene.

Kadar se sektor ali del sektorja odloči za oceno na 4-mestni ravni (koda NACE-4), je lahko vključen v skupino iz odstavka 1 na podlagi meril iz točk (a), (b) in (c) odstavka 2. Kadar se sektor ali del sektorja odloči za oceno na 8-mestni ravni (Prodcom), je vključen v skupino iz odstavka 1, pod pogojem, da je na tej ravni presežen prag 0,2 iz odstavka 1.

Tudi sektorji in deli sektorjev, za katere se brezplačna dodelitev izračuna na podlagi referenčnih vrednosti iz četrtega pododstavka člena 10a(2), lahko zahtevajo oceno v skladu s tretjim pododstavkom tega odstavka.

Z odstopanjem od odstavkov 1 in 2 lahko države članice do 30. junija 2018 zahtevajo, da za sektor ali del sektorja iz Priloge k Sklepu Komisije 2014/746/EU [o določitvi seznama sektorjev in delov sektorjev v skladu z Direktivo 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta, ki veljajo za izpostavljene visokemu tveganju premestitve emisij CO₂, za obdobje med letoma 2015 in 2019

(UL 2014, L 308, str. 114)] v zvezi s klasifikacijami na 6-mestni ali na 8-mestni ravni (Prodcom) velja, da je vključen v skupino iz odstavka 1. Vse takšne zahteve se obravnavajo samo, kadar država članica, ki vloži zahtevo, navede, da je takšno odstopanje upravičeno na podlagi ustrezno utemeljenih, popolnih, preverjenih in revidiranih podatkov za zadnjih pet let, ki jih posreduje zadevni sektor ali del sektorja, in hkrati z zahtevo predloži vse zadevne informacije. Na podlagi teh podatkov se zadevni sektor ali del sektorja vključi v skladu z razvrstitvami, kadar je v okviru heterogene 4-mestne ravni (NACE-4 koda) razvidno, da ima bistveno večjo intenzivnost trgovine in emisij na 6-mestni ali 8-mestni ravni (Prodcom), ki presega prag, določen v odstavku 1.

4. Za druge sektorje in dele sektorjev se šteje, da lahko prenesejo več stroškov pravic na cene proizvodov, in se jim brezplačno dodeli 30 % količine pravic, določene v skladu s členom 10a. Razen če je v pregledu na podlagi člena 30 odločeno drugače, bi bilo treba po letu 2026 v enakih deležih zmanjševati brezplačne dodelitve za druge sektorje in dele sektorjev, razen za daljinsko ogrevanje, tako da bi do leta 2030 dosegli raven, na kateri ne bi bilo brezplačnih dodelitev.

5. Na Komisijo se do 31. decembra 2019 prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 23 za dopolnitev te direktive v zvezi z določitvijo sektorjev in delov sektorjev, za katere obstaja tveganje premestitve emisij CO₂, kakor je navedeno v odstavkih 1, 2 in 3 tega člena, za dejavnosti na 4-mestni ravni (koda NACE-4) v zvezi z odstavkom 1 tega člena na podlagi razpoložljivih podatkov za zadnja tri koledarska leta.“

Poljska zakonodaja

- 7 Člen 31a Ustawa o podatku akcyzowym (zakon o trošarinah) z dne 6. decembra 2008 (Dz. U. 2014, pozicija 752) v različici, ki se uporablja za to tožbo (v nadaljevanju: zakon o trošarinah), v odstavku 1, točka 8, določa:

„Obdavčljive transakcije, ki so predmet trošarine, se trošarine oprostijo, če se nanašajo na ogljične izdelke, ki jih za ogrevanje uporablja:

[...]

8. energetska intenzivno podjetje, ki uporablja ogljične izdelke in v katerem je bil vzpostavljen sistem za doseganje ciljev varstva okolja ali izboljšanje energetske učinkovitosti.“

- 8 Člen 31b zakona o trošarinah v odstavku 1, točka 5, določa:

„Obdavčljive transakcije, ki so predmet trošarine, se trošarine oprostijo, če se nanašajo na plin, ki ga za ogrevanje uporablja:

[...]

5. energetska intenzivno podjetje, ki uporablja plin in v katerem je bil vzpostavljen sistem za doseganje ciljev varstva okolja ali izboljšanje energetske učinkovitosti.“

9 Člen 31c zakona o trošarinah določa:

„Za sistem za doseganje ciljev varstva okolja ali izboljšanje energetske učinkovitosti iz členov 31a(1), točka 8, in 31b(1), točka 5, se šteje:

1. sistem Unije za trgovanje z emisijami v skladu z ustawa o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych [(zakon o sistemu za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov) z dne 12. junija 2015 (Dz. U. 2015, pozicija 1223, in Dz. U. 2016, pozicije 266, 542, 1579 in 1948)] in določbami, sprejetimi na podlagi členov 25(4) in 29(1) tega zakona;

[...]“

Predhodni postopek

- 10 Komisija je 3. februarja 2016 Republiko Poljsko opozorila na morebitno neskladnost zakona o trošarinah s členom 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96 v delu, v katerem so s to nacionalno ureditvijo trošarine oproščeni energenti (ogljčni izdelki in plin), ki jih uporabljajo energetska intenzivna podjetja, ker spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami iz Direktive 2003/87. Komisija je namreč menila, da ta podjetja ne morejo biti avtomatično, le zaradi tega, ker spadajo v ta sistem, upravičena do davčne oprostitve na podlagi člena 17 Direktive 2003/96, temveč da bi morala v ta namen vzpostaviti sisteme, ki omogočajo uresničitev okoljskih ciljev ali energetske učinkovitost, ki presegajo cilje in energetske učinkovitost tistih, ki se lahko dosežejo z navedenim sistemom.
- 11 Republika Poljska je v odgovoru z dne 31. marca 2016 navedla, da je treba šteti, da navedeni sistem omogoča uresničevanje okoljskih ciljev ali izboljšanje energetske učinkovitosti in da že dejstvo, da energetska intenzivna podjetja spadajo v ta sistem, zadostuje za to, da se jim lahko odobri davčna oprostitve na podlagi člena 17 Direktive 2003/96.
- 12 Komisija je 8. marca 2018 Republiko Poljsko poslala uradni opomin, v katerem je tej državi članici očitala, da s tem, da je odobrila popolno oprostitve plačila trošarine za energente, ki jih uporabljajo energetska intenzivna podjetja, ki spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami, ni izpolnila obveznosti iz člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96.
- 13 Republika Poljska je v dopisu z dne 8. maja 2018 v celoti zavrnila očitke Komisije zlasti zato, ker je sistem Unije za trgovanje z emisijami „shema trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96.
- 14 Komisija je 26. julija 2019 Republiko Poljsko vročila obrazloženo mnenje, v katerem je ugotovila, da ta država članica ni izpolnila obveznosti iz teh določb.
- 15 Republika Poljska je v odgovoru z dne 19. septembra 2019 vztrajala pri svojem stališču.
- 16 Ker Komisija z odgovori Republike Poljske ni bila zadovoljna, se je odločila, da pri Sodišču vloži to tožbo.

Tožba

Trditve strank

- 17 Komisija v utemeljitev tožbe navaja en sam očitek, ki se nanaša na to, da Republika Poljska s tem, da je energente, ki jih uporabljajo energetska intenzivna podjetja, oprostila plačila trošarine, ker ta podjetja spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami, ni izpolnila obveznosti iz člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96.
- 18 Komisija meni, da morajo energetska intenzivna podjetja, da bi bila upravičena do te oprostitve, sklepati pogodbe in izvajati sheme trgovanja z dovoljenji ali ustrezne druge ureditve iz teh določb.
- 19 Po mnenju te institucije pa sistem Unije za trgovanje z emisijami ne more biti „shema trgovanja z dovoljenji“ v smislu navedenih določb.
- 20 Komisija sicer priznava, da je sistem Unije za trgovanje z emisijami shema trgovanja z dovoljenji, katere cilj je spodbujati zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in s tem varstvo okolja.
- 21 Vendar meni, da zgolj na podlagi dejstva, da določen gospodarski subjekt spada v ta sistem obveznega trgovanja, državi članici ne more biti dovoljeno, da temu subjektu prizna oprostitev ali znižanje trošarine na podlagi člena 17(2) Direktive 2003/96.
- 22 Tako naj bi bilo iz izjave Sveta Evropske unije, priložene zapisniku seje, na kateri je bila sprejeta Direktiva 2003/96, razvidno, da se je ta institucija zavezala „konstruktivno analizirati davčne ukrepe, ki bodo spremljali prihodnje izvajanje sistema Skupnosti za trgovanje z emisijami, da bi se bilo mogoče zlasti izogniti dvojni obdavčitvi“. Po mnenju Komisije to pomeni, da je bil namen zakonodajalca Unije, da bi sistem obdavčitve, vzpostavljen z Direktivo 2003/96, dejansko obstajal hkrati s podreditvijo sistemu Unije za trgovanje z emisijami. Tako te izjave ni mogoče razlagati tako, da je v skladu z njo državam članicam dovoljeno, da energente, ki jih uporabljajo podjetja, ki spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami, oprostijo plačila trošarin.
- 23 Poleg tega naj bi uvodni izjavi 28 in 29 Direktive 2003/96 potrjevali voljo tega zakonodajalca, da zagotovi, da davčne ugodnosti iz člena 17 te direktive prispevajo k izboljšanju varstva okolja ali energetske učinkovitosti. Taka cilja pa ne bi bila dosežena, če bi bila davčna oprostitve na podlagi te določbe odobrena zgolj zato, ker za določen gospodarski subjekt velja drug obvezen instrument prava Unije, kakršen je sistem za trgovanje z emisijami. Zato po mnenju Komisije pojem „sheme trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96 zajema le sisteme, ki omogočajo doseganje okoljskih ciljev ali izboljšanje energetske učinkovitosti, ki presegajo rezultate izvajanja drugih obveznih sistemov, uvedenih z akti Unije. Cilja varstva okolja ali izboljšanja energetske učinkovitosti iz teh določb bi morala biti zato cilja, ki presegata to, kar se zahteva z obveznimi instrumenti prava Unije, kakršen je sistem za trgovanje z emisijami.
- 24 Komisija prav tako trdi, da ni protislovja niti med sedanjim besedilom člena 17 Direktive 2003/96 in besedilom njenega predloga direktive Sveta z dne 13. aprila 2011 o spremembi Direktive 2003/96 (COM (2011)169). S tem predlogom naj bi bilo namreč uvedeno razlikovanje med splošno obdavčitvijo porabe energije na eni strani in novo obliko obdavčitve, ki je posebej povezana s CO₂, na drugi. Čeprav je člen 14(1)(d) navedenega predloga določal oprostitve obdavčitve, povezane s CO₂, v primeru dejavnosti, ki spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami, pa v tem primeru ni bil predviden nikakršen sistem oprostitve v zvezi s splošno obdavčitvijo porabe energije. Zaradi tega predloga različnega obravnavanja obdavčitve, povezane

s CO₂, in splošne obdavčitve, povezane s porabo energije, naj bi Komisija v uvodni izjavi 22 istega predloga in njegovem členu 17(2) izrecno navedla, da sistem Unije za trgovanje z emisijami ne spada pod pojem „scheme trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) tega predloga. Ker pa zakonodajalec Unije tega predloga razlikovanja v Direktivi 2003/96 ni sprejel, naj isto pojasnilo ne bi bilo potrebno. Komisija meni, da če bi zakonodajalec Unije želel sistem Unije za trgovanje z emisijami vključiti v pojem „scheme trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96, bi to storil izrecno ob njenem sprejetju.

- 25 Poleg tega Komisija meni, da trditve Republike Poljske, da je z obdavčitvijo podjetij, ki spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami, na podlagi Direktive 2003/96 kršeno načelo „onesnaževalec plača“ iz člena 191(2) PDEU, ni mogoče sprejeti.
- 26 Poleg tega po mnenju Komisije dejstvo, da je Republika Poljska v svojo zakonodajo uvedla davčne ugodnosti za energetske intenzivne subjekte, ki proizvajajo CO₂, zgolj zato, ker so ti vključeni v sistem Unije za trgovanje z emisijami, lahko povzroči izkrivljanje konkurence na notranjem trgu. Direktiva 2003/87 naj bi namreč že določala posebne instrumente za boj proti izkrivljanju konkurence, kot sta brezplačna dodelitev pravic do emisij CO₂ ali nadomestilo za posredne stroške emisij.
- 27 Komisija je v pisnih odgovorih na vprašanja Sodišča pojasnila, da je oprostitev, določena z zakonom o trošarinah, dovoljena, tudi če so bila zadevna podjetja že upravičena do brezplačne dodelitve pravic do emisije CO₂ na podlagi Direktive 2003/87. Komisija meni, da se na tak način ugodnosti, ki izhajajo iz oprostitve plačila trošarin, sistematično kumulirajo z brezplačno dodelitvijo pravic do emisije CO₂ na podlagi člena 10 te direktive.
- 28 Komisija poleg tega pojasnjuje, da je Republika Poljska priglasila shemo državnih pomoči za leti 2019 in 2020, na podlagi katere so lahko nekatera podjetja zahtevala nadomestilo za delež svojih posrednih stroškov emisij. Komisija je menila, da je ta shema združljiva z notranjim trgom, če se zadevna pomoč ne kumulira z davčno oprostitvijo na podlagi zakona o trošarinah. Komisija pojasnjuje, da je zelo malo podjetij imelo koristi od te sheme državnih pomoči. Domneva, da so davčne ugodnosti, ki so dodeljene na podlagi te nacionalne ureditve in se avtomatično dodelijo za premog in plin, ki ju podjetja uporabljajo za ogrevanje, kadar energetske intenzivno podjetje spada v sistem za trgovanje z emisijami, bolj zanimive za podjetja kot shema nadomestila za posredne stroške emisij.
- 29 Nazadnje, po mnenju Komisije bi to, da se energetske intenzivnim podjetjem, ki spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami, odobri oprostitev plačila trošarin, pomenilo ogrožanje okoljskih spodbud, ki izhajajo iz tega sistema, ker bi bilo stroške, ki jih imajo podjetja zaradi udeležbe v tem obveznem sistemu, mogoče nadomestiti z zadevno oprostitvijo.
- 30 Republika Poljska ne prereka, da zakon o trošarinah določa popolno oprostitev plačila trošarine za energente, zlasti za ogljične izdelke in plin, ki jih uporabljajo podjetja, pod edinim pogojem, da za ta podjetja velja sistem Unije za trgovanje z emisijami.
- 31 Republika Poljska je v pisnih odgovorih na vprašanja Sodišča potrdila, da se na podlagi zakona o trošarinah popolna oprostitev plačila trošarine avtomatično uporabi zgolj zato, ker energetske intenzivna podjetja spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami. Prav tako je potrdila, da se ta oprostitev uporablja ne glede na to, ali so energetske intenzivna podjetja, ki so do nje upravičena, že brezplačno prejela ali prejemale tudi brezplačne pravice do emisije na podlagi Direktive 2003/87.

- 32 Vendar meni, da sistem Unije za trgovanje z emisijami pomeni „shemo trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96.
- 33 Po mnenju te države članice je namreč po eni strani sistem Unije za trgovanje z emisijami shema trgovanja z dovoljenji, ki imajo obliko pravic, ki se lahko prenesejo ali kupijo. Po drugi strani bi tak sistem omogočal uresničevanje okoljskih ciljev s tem, da bi spodbujal zlasti bistveno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov na stroškovno in ekonomsko učinkovit način, da bi se spoštovale obveznosti Unije in držav članic iz Kjotskega protokola, kot naj bi Sodišče opozorilo v sodbi z dne 29. marca 2012, Komisija/Poljska (C-504/09 P, EU:C:2012:178).
- 34 Drugače kot Komisija Republika Poljska meni, da zadevna ureditev – da bi jo bilo mogoče opredeliti kot „shemo trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96 – ne sme biti taka, da bi omogočala uresničitev okoljskih ciljev ali energetske učinkovitosti, ki bi presegali rezultate izvajanja drugih obveznih sistemov, uvedenih z akti Unije. Republika Poljska namreč meni, da Direktiva 2003/96 ne določa take zahteve.
- 35 Poleg tega Republika Poljska meni, da bi zakonodajalec Unije – ker je bila Direktiva 2003/96 zasnovana skoraj sočasno z Direktivo 2003/87 – če bi želel sistem za trgovanje z emisijami izključiti iz pojma „shema trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96, bi to izrecno navedel v tej direktivi.
- 36 Republika Poljska v zvezi z izjavo Sveta iz točke 22 te sodbe meni, da je v njej navedeno le, da se je ta institucija zavezala, da bo analizirala davčne ukrepe, ki spremljajo prihodnje izvajanje sistema Unije za trgovanje z emisijami, da bi se izognila dvojnemu obdavčitvam. Ta izjava naj se nikakor ne bi nanašala na podrobna pravila za uporabo člena 17 Direktive 2003/96. Poleg tega bi po mnenju Republike Poljske razlogovanje Komisije, da se energetske intenzivnim podjetjem, ki so izvajala obvezni sistem Unije za trgovanje z emisijami, ne dodelijo davčne ugodnosti iz člena 17 Direktive 2003/96, vodilo do tega, da bi se tem podjetjem naložilo dvojno breme.
- 37 Republika Poljska izpodbija tudi trditev Komisije v zvezi z uvodno izjavo 22 njenega predloga direktive, navedenega v točki 24 te sodbe. Po mnenju te države članice iz te uvodne izjave ni mogoče sklepati, da shema trgovanja z dovoljenji iz člena 17 Direktive 2003/96 pred navedenim predlogom niso vključevale sistema Unije za trgovanje z emisijami. Glede obdobja po zgoraj navedenem predlogu direktive, ki ni bil odobren, naj bi bilo jasno, da člen 17 Direktive 2003/96 državam članicam še vedno omogoča, da oprostitev uporabijo za energetske intenzivna podjetja, ki spadajo v ta sistem.

Presoja Sodišča

- 38 Tožba Komisije temelji na edinem očitku, ki se nanaša na to, da je Republika Poljska kršila člen 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96, ker pojem „sheme trgovanja z dovoljenji“ v smislu teh določb zajema le „prostovoljne“ sisteme, ki morajo omogočiti uresničitev okoljskih ciljev ali izboljšanje energetske učinkovitosti, „ki presegajo rezultate izvajanja drugih obveznih sistemov, uvedenih z akti Unije“, kakršen je sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji v smislu Direktive 2003/87.
- 39 Spomniti je treba, da morajo države članice v skladu s členom 4 Direktive 2003/96 obdavčiti energente, ki spadajo na njeno področje uporabe, in sicer pogonska goriva, goriva za ogrevanje in električno energijo, z uporabo ravni obdavčitve, ki ne sme biti nižja od najnižjih ravni, ki jih določa ta direktiva.

- 40 Vendar člen 17(1) te direktive državam članicam omogoča, da odobrijo znižanja davkov na porabo energentov, ki se uporabljajo zlasti za ogrevanje, če se najnižje ravni obdavčitve Unije, določene z navedeno direktivo, v povprečju upoštevajo za vsako podjetje.
- 41 V točki (b) iste določbe je natančneje določeno, da se ta znižanja lahko uporabijo pri sklepanju pogodb s podjetji ali združenji podjetij oziroma pri izvajanju shem trgovanja z dovoljenji ali ustreznih drugih ureditev, če se s tem omogoča doseganje okoljskih ciljev ali izboljšanje energetske učinkovitosti.
- 42 Člen 17(2) Direktive 2003/96 državam članicam omogoča, da uporabijo raven obdavčitve, vključno s stopnjo nič, za energente in električno energijo, za katere velja ta direktiva, kadar so njihovi uporabniki energetske intenzivna podjetja.
- 43 Vendar morajo energetske intenzivna podjetja, da bi bila upravičena do take oprostitve, izpolnjevati pogoje iz člena 17(4) te direktive.
- 44 V zvezi s tem zadnjenavedena določba zahteva, da ta podjetja sklepajo pogodbe ali izvajajo sheme trgovanja z dovoljenji ali ustrezne druge ureditve iz člena 17(1)(b) navedene direktive, in natančneje določa, da morajo te pogodbe, sheme trgovanja z dovoljenji ali ustrezne druge ureditve voditi k doseganju okoljskih ciljev ali izboljšanju energetske učinkovitosti, ki v splošnem ustrezajo tistim, ki bi bili doseženi ob upoštevanju standardnih najnižjih stopenj v Uniji.
- 45 Komisija v utemeljitev trditve, da sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji v smislu Direktive 2003/87 ni mogoče šteti za „shemo trgovanja z dovoljenji“ v smislu člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96, trdi, da ta sistem pomeni, da se zadevna podjetja k njemu prostovoljno zavezujejo. To pa naj ne bi veljalo za podjetja, ki sodelujejo v sistemu za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji, saj je ta sistem obvezen.
- 46 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da Direktiva 2003/96 sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji v smislu Direktive 2003/87 ne izključuje izrecno iz pojma „shema trgovanja z dovoljenji“.
- 47 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 56 sklepnih predlogov, so v besedilu člena 17(4) Direktive 2003/96 navedene pogodbe ali sheme trgovanja z dovoljenji oziroma ustrezne druge ureditve iz člena 17(1)(b) te direktive. Vendar je treba v skladu z zadnjenavedeno določbo razlikovati med, na eni strani, pogodbami, „sklenjenimi“ s podjetji ali združenji podjetij, in na drugi strani, zlasti shemami trgovanja z dovoljenji, ki se „izvajajo“.
- 48 Iz tega sledi, da teh določb ni mogoče razumeti tako, da s svojega področja uporabe izključujejo sodelovanje podjetij pri obveznem sistemu, kot je sistem za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji.
- 49 Zato je treba glede trditve Komisije, da je treba pojem „shema trgovanja z dovoljenji“ iz člena 17(1)(b) in (4) Direktive 2003/96 razlagati tako, da se nanaša le na sisteme, ki omogočajo doseganje okoljskih ciljev ali izboljšanje energetske učinkovitosti, ki presegajo rezultate izvajanja drugih obveznih sistemov, ugotoviti, da taka razlaga teh določb ni podprta z njihovim besedilom.
- 50 Poleg tega, kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 51 sklepnih predlogov, v nasprotju s tem, kar trdi Komisija v zvezi z izjavo Sveta iz točke 22 te sodbe, vsebina take izjave, ki nima nobenega normativnega pomena, ne sme biti v nasprotju z jasnim besedilom določbe prava Unije.

- 51 Poleg tega je treba opozoriti, da je Sodišče že odločilo, da je končni cilj sistema za trgovanje s pravicami varstvo okolja z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov (glej v tem smislu sodbi z dne 16. decembra 2008, Arcelor Atlantique in Lorraine ter drugi, C-127/07, EU:C:2008:728, točka 31, in z dne 29. marca 2012, Komisija/Poljska, C-504/09 P, EU:C:2012:178, točka 77).
- 52 Vendar iz člena 17(4) Direktive 2003/96 izhaja, da morajo okoljske spodbude, ki izhajajo iz sklepanja pogodb, shem trgovanja z dovoljenji ali ustreznih drugih ureditev, za popolno oprostitev plačila trošarine na podlagi člena 17(2) te direktive približno ustrezati tistim, ki bi bile dosežene ob uporabi najnižjih stopenj obdavčitve iz Priloge I k tej direktivi.
- 53 Iz tega izhaja, da na podlagi člena 17(4) Direktive 2003/96 energetska intenzivna podjetja, ki spadajo v sistem Unije za trgovanje z emisijami, ne morejo biti samo zaradi tega avtomatično upravičena do popolne oprostitve plačila trošarine na podlagi člena 17(2) te direktive, ne da bi bilo dokazano, da je izpolnjen pogoj, naveden v točki zgoraj.
- 54 Vendar Komisija, kot je ugotovil generalni pravobranilec v točki 58 sklepnih predlogov, v tožbi ni trdila, da ta pogoj v poljski zakonodaji ni spoštovan.
- 55 Iz člena 120(c) Poslovnika Sodišča in iz sodne prakse v zvezi s to določbo pa izhaja, da je treba v vsaki tožbi navesti predmet spora, navajane razloge in trditve ter povzetek navedenih razlogov in da morajo biti te navedbe dovolj jasne in natančne, da toženi stranki omogočijo pripravo obrambe, Sodišču pa izvedbo nadzora (sodba z dne 16. septembra 2015, Komisija/Slovaška, C-361/13, EU:C:2015:601, točka 21).
- 56 Iz tega izhaja, da morajo biti bistveni elementi glede dejstev in prava, na katerih tožba temelji, skladno in razumljivo razvidni iz besedila te tožbe ter da morajo biti predlogi v tej tožbi nedvoumno opredeljeni, da Sodišče zlasti ne bi odločilo *ultra petita* (glej v tem smislu sodbo z dne 28. oktobra 2010, Komisija/Malta, C-508/08, EU:C:2010:643, točka 16).
- 57 V teh okoliščinah je treba edini očitak Komisije zavrtni kot neutemeljen in zato tožbo zavrtni v celoti, ne da bi bilo treba odločiti o vprašanju, ali je v poljski zakonodaji spoštovan pogoj, naveden v točki 52 te sodbe.

Stroški

- 58 V skladu s členom 138(1) Poslovnika Sodišča se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki. Ker je Republika Poljska predlagala, naj se plačilo stroškov naloži Komisiji, in ker ta s svojim predlogom ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Evropski komisiji se naloži plačilo stroškov.

Podpisi